

TURISTIČKI NOVINARI IZ BIVŠE »JUGE« U SLOVENIJI

Slobodna teritorija Bela krajina

Bela krajina, koja leži na jugu Slovenije uz reku Kupu, u Drugom svjetskom ratu, poslije kapitulacije Italije, postala je do kraja rata slobodna teritorija, koju Hitlerovi vojnici do kraja rata nisu nikada zauzeli. Tamo je bilo slovensko partizansko i političko rukovodstvo, više partizanskih bolnica sa stotinama ranjenika, ali se tu stvarala i nova slovenačka država

PIŠE: Drago Bulc

Dok su se veze među kolegama poslije raspada Jugoslavije prekinule, turistički novinari iz bivše države svake godine susreću se po više puta na raznim stručnim i prijateljskim druženjima širom bivše države. Tako su se krajem maja, na poziv svojih slovenačkih kolega udruženih u Društvo turističnih novinara Slovenije, sreli u pograničnoj Beloj krajini i svoju stručnu ekskurziju završili u glavnom gradu Slovenije, Ljubljani.

Naslov turističke priče Slobodna teritorija Bela krajina je za sve koji ne znaju za inovativan turistički proizvod, koji godišnje privuče mnogo domaćih, sve više i stranih turista, iznenađujući. Zato treba za čitaoce izvan Slovenije objašnjenje.

SRCE DRŽAVE: Bela krajina, koja leži na jugu Slovenije uz reku Kupu, u Drugom svjetskom ratu, poslije kapitulacije Italije, postala je do kraja rata slobodna teritorija, koju Hitlerovi vojnici do kraja rata

Ovako je to bilo

I janjci i odojci

Klobasara

nisu nikada zauzeli. Tamo je bilo slovensko partizansko i političko rukovodstvo, više partizanskih bolnica sa stotinama ranjenika, ali se tu stvarala i nova slovenačka država. Na travnjaku pored sela Otok uredili su i aerodrom na koji su slijetali saveznički avioni, koji su u tada već oslobođeni Bari u Italiji ili na ostrvo Vis prebacivali teške ranjenike. Poslije rata političari su zaboravili na

ovaj dio zemlje koji je najviše pomogao narodnooslobodilačkom pokretu. Ništa bolje ili još gore je bilo i u novoj samostalnoj državi, što je kod lokalnog stanovništva izazivalo razočarenje i nezadovoljstvo. Zato su razvoj Bele krajine uzeli u svoje ruke.

Tu situaciju je iskoristio pensionisani učitelj iz Metlike, jedan od najpoznatijih slovenačkih humorista **Toni Gašperič** i na vrlo originalan

U školi

Isprad Klobasarne

Sa gazdom Jožom Prusom

Na Kupi

Pehari i medalje

način stvorio Svobodno belokranjsko ozemlje, koje na inovativan način promovira jedan od najljepših predjela Slovenije. Toni se sam, na »demokratski« način, kao humorista, postavio za predsjednika. Na južnoj strani brda Gorjanci, gdje geografski počinje Bela krajina, u 123 godine starij gostioni Gostilna Badovinac smjestio je pogranične organe. Vlasnik **Petar Badovinac** izdaje pasoše i vize, te pored štambilja, koji omogućava prelaz izmišljene granice, svakoga »novog državljanina« Slobodne belokranjske teritorije posluži biljnim likerom teško pamtljivog imena. Naročito ako vam na »granici« žig udaraju više puta. Biljni liker koji je specijalitet Gostilne Badovinac i recept je tajna ove gostoprilmjive kuće više od sto godina.

Glamping kućica u Big Beriju

Ponavljanje gradiva

Zove se *karampampuli*.

SPISAK BIRTIIJA U PASOŠU: U pasošu se nalazi spisak svih birtija, muzeja i drugih turističkih atrakcija u Beloj krajini u kojima, kad pokažeš pasoš, dobiješ popust. Ako dolaziš automobilom, sa pasošem dobiješ i vinjetu sa kojom imaš 50% popust na parkiranje u cijeloj Beloj krajini, gdje inače ne naplaćuju parking. Mi smo poslije »granične kontrole« otišli u staru školu Bistra glava, gdje smo na vrlo humoristički način doživjeli nastavu iz godine 1957. Učitelj **Josip Matekovič** predstavio nam je istoriju i turističku ponudu Bele krajine. Pošto je Bela krajina bila naseljena uskocima, a uvijek se ženo preko rijeke Kupe, jezik koji govore i danas je dijalekt koji su dobro razumjele i naše kolege iz Makedonije, Srbije, Hrvatske, pa i kolega iz Slovačke. Uživali su i naša dva gosta iz Engleske, od kojih jedan živi u Varaždinu i drugi u Ljubljani, pa dobro govore ili razumiju naše jezike. Spavali smo i ručali u turističkom naselju Big Berry. ●